

Social Cohesion and Development

Vol 2, No 1 (2007)

Labor Relations

Σοφία Βιδάλη Έλεγχος του Εγκλήματος και Δημόσια Αστυνομία - Τομές και Συνέχειες στην Αντεγκληματική Πολιτική Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2007

Χριστίνα Φλώρου

doi: [10.12681/scad.9043](https://doi.org/10.12681/scad.9043)

Copyright © 2016, Χριστίνα Φλώρου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Φλώρου Χ. (2016). Σοφία Βιδάλη Έλεγχος του Εγκλήματος και Δημόσια Αστυνομία - Τομές και Συνέχειες στην Αντεγκληματική Πολιτική Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2007. *Social Cohesion and Development*, 2(1), 95-97. <https://doi.org/10.12681/scad.9043>

dimension of the Lisbon strategy, so as to strengthen and complement the Treaty-based processes of employment and macroeconomic policies through the creation of an integrated framework (*Communication. Strengthening the Social Dimension of the Lisbon Strategy: Streamlining the Open Method of Coordination in the field of Social Protection*, COM (2003) 261 final). This involved the establishment of a single set of common objectives, comprising three pillars (social inclusion, pensions and health and long-term care) fully consistent and interconnected with the employment guidelines and the broad economic policy guidelines, adopted in 2006. Even though this new streamlined approach seemed as a positive step towards the strengthening of the social dimension, the renewed Lisbon strategy launched in 2005 has downplayed the social aspects and has ultimately subordinated the OMC in the field of social protection and inclusion to the goals of economic policy. As stated by the Commission: "Satellite OMC and other sectoral processes can feed into the national Lisbon programs to the extent that they directly relate to growth and jobs" (*Delivering on growth and jobs: a new and integrated economic and employment coordination cycle in the EU*, SEC(2005) 193 final). In terms of the EU Constitution, the OMC is only mentioned indirectly, thus failing to acquire the constitutional status some had hoped for.

Overall, the book contributes to the growing debate concerning the potential of "soft" regulatory mechanisms such as the OMC and its application in specific policy fields. In this respect, it could be considered as the continuation of the book edited by Pochet P. and De la Porte C. (eds) (2002), *Building Social Europe through the Open Method of Coordination*, PIE-Peter Lang, Brussels. At the same time, it could be a good starting point for those wishing to read the book by Zeitlin J. and Pochet P. with L. Magnuson (2005), *The Open Method of Coordination in Action: The European Employment and Social Inclusion Strategies*, PIE-Peter Lang, Brussels, providing also national case studies on the application of the OMC. Whereas all these studies have contributed to a more in depth understanding of the OMC, research needs to be complemented by national case studies on the implementation of the OMC in specific policy fields, as the latter are still scarce.

Marina Aggelaki
Panteion University, Athens

Σοφία Βιδάλη

**Έλεγχος του Εγκλήματος και Δημόσια Αστυνομία -
Τομές και Συνέχειες στην Αντεγκληματική Πολιτική**
Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2007

Το δίτομο έργο της επίκουρης καθηγήτριας Εγκληματολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, κ. Σοφίας Βιδάλη, «Έλεγχος του Εγκλήματος και Δημόσια Αστυνομία - Τομές και Συνέχειες στην Αντεγκληματική Πολιτική», αποτελεί αφενός μια περιγραφή της ιστορικής πορείας της δημόσιας Αστυνομίας και αφετέρου μια προσέγγιση της αστυνόμευσης ως μορφής κοινωνικού ελέγχου στην Ελλάδα. Η συγγραφέας τοποθετείται επίσης ερμηνευτικά απέναντι σε μια μακρά πορεία εξελίξεων των λεγόμενων δυτικών κοινωνιών καπιταλιστικού τύπου, οι οποίες αφορούν στα κορυφαία ζητήματα που απασχολούν την Εγκληματολογία, δηλαδή εκείνα του κοινωνικού ελέγχου, της ασφάλειας, του κοινωνικού αποκλεισμού, των λόγων και των πρακτικών των εξουσιαστικών μηχανισμών, στη διαλεκτική τους με τις οικονομικές, κοινωνικές και ιστορικές εξελίξεις που παρουσιάζονται, εννοιο-

λογούνται και ερμηνεύονται. Στο πλαίσιο αυτό, αναζητούνται οι συσχετισμοί και οι αλληλεπιδράσεις των ραγδαίων δομικών αλλαγών που επέφεραν στις εν γένει οικονομικές σχέσεις, στο πολιτικό σύστημα και στη δομή και αντίληψη των κοινωνιών οι μετασχηματισμοί των τελευταίων, από τον δέκατο έβδομο αιώνα έως τις μέρες μας, σε συνάρτηση με τους μετασχηματισμούς της μορφής και του περιεχομένου της εγκληματικότητας, της αντεγκληματικής πολιτικής και των φορέων αστυνόμευσης που αναπτύχθηκαν σε διαλεκτική σχέση με τις παραπάνω εξελίξεις.

Έτσι, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι κεντρικό άξονα στην επιχειρηματολογία του βιβλίου αποτελεί μια εξίσωση, βασικοί όροι της οποίας είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ των δομικών αλλαγών στους τρόπους ανάπτυξης της οικονομίας και στη σχέση οικονομίας- εξουσίας (κράτους) και η μετάβαση από μια συγκεκριμένη διάρθρωση και λειτουργία της πολιτικής εξουσίας σε μια άλλη. Η προβληματική που αρθρώνεται γύρω από τη σχέση οικονομίας και εξουσίας αφορά στις δομικές αλλαγές του κοινωνικού συστήματος που συνδέονται με τη μετάβαση από τον έναν τύπο οικονομίας στον άλλο (αλλαγές στην ιδιοκτησία, στην οργάνωση των σχέσεων παραγωγής και στην παραγωγική διαδικασία).

Σύμφωνα με το παραπάνω μοντέλο, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε εξαρτημένες μεταβλητές αυτής της εξίσωσης την ποιοτική και ποσοτική μεταβολή της εγκληματικότητας και της πρόσληψης της από την κοινωνία και την εξουσία, τον επαναπροσδιορισμό της αστυνόμευσης και των φορέων της και τις διαρθρωτικές αλλαγές στα αστυνομικά συστήματα.

Από άποψη δομής, κάθε τόμος του έργου χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος του πρώτου τόμου αφορά στο εγκληματικό ζήτημα, στη δημόσια Αστυνομία και στην πορεία προς και τη μετάβαση στην καπιταλιστική κοινωνία στις δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες από το δέκατο έβδομο αιώνα έως τις μέρες μας, και το δεύτερο στην Ελλάδα, στην Αστυνομία, στον κοινωνικό έλεγχο και στην εθνική ολοκλήρωση από τη δημιουργία του ελληνικού κράτους έως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το τρίτο και τέταρτο μέρος, που βρίσκονται στον δεύτερο τόμο, ασχολούνται αντίστοιχα με τις εξελίξεις στα προαναφερθέντα ζητήματα στον ελλαδικό χώρο κατά την περίοδο από το 1940 έως το 1974 («κράτος ασφάλειας») και από το 1974 και εντεύθεν («δημοκρατικό κράτος»).

Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος του πρώτου τόμου, η εξέλιξη της Αστυνομίας και της αστυνόμευσης διερευνώνται σε άμεση συνάρτηση προς τις κοινωνικοϊστορικές εξελίξεις των δυτικών κοινωνιών, όπως αυτές προέκυψαν από τον δέκατο έβδομο αιώνα μέχρι σήμερα. Ως σημεία τομής που σηματοδοτούν τις αλλαγές τόσο στις συνθήκες, τα μέσα παραγωγής και την οικονομία εν γένει, όσο και στα πολιτικά συστήματα και τις δομές της εξουσίας στη Δυτική Ευρώπη, αναδεικνύονται η μετάβαση από τη φεουδαρχία στο κράτος-έθνος, η βιομηχανική επανάσταση του δέκατου όγδοου αιώνα, η μετάβαση στην πρώιμη καπιταλιστική οικονομία των αρχών του εικοστού αιώνα, οι δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι και οι συνέπειές τους, καθώς και η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και οι συναφείς εξελίξεις στη σημερινή, μετανεωτερική εποχή. Η μελέτη αυτή, διατρέχοντας το πλέγμα των εξελίξεων τόσο στα παραπάνω σημεία τομής, όσο και στα ενδιάμεσά τους συνεχώς, αναδεικνύει τα συναφή ζητήματα του κοινωνικού ελέγχου, της τάξης, της ασφάλειας, της εγκληματικότητας, της αστυνόμευσης και της Αστυνομίας, στη διαλεκτική τους με την ιστορική πραγματικότητα κάθε εποχής. Επίσης, ανιχνεύονται οι αντίστοιχες επιστημονικές και επιστημολογικές στροφές και νοηματοδοτήσεις της ευρωπαϊκής σκέψης, τόσο όσον αφορά στο επίπεδο της νομικής και πολιτικής επιστήμης όσο και της Εγκληματολογίας από τη θεμελίωσή της ως «εγκληματολογικής ανθρωπολογίας» μέχρι σήμερα, και συνδέονται με το ευρύτερο κλίμα κάθε εποχής και με τις συνέπειές τους στα προαναφερθέντα ζητήματα.

Στο δεύτερο μέρος του πρώτου τόμου σκιαγραφείται η πολιτική και κοινωνικοοικονομική πορεία της Ελλάδας κατά την περίοδο από τη συγκρότηση του ελληνικού βασιλείου και εντεύθεν, με στόχο τη συγκριτική μελέτη μεταξύ των εξελίξεων στα πεδία του συστήματος καταστολής και του

εγκληματικού ζητήματος στον ελλαδικό χώρο και τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Επισημαίνονται οι χαρακτηριστικές ιδιομορφίες της ελληνικής οικονομίας της εποχής διάφορης των αντίστοιχων δυτικοευρωπαϊκών προτύπων· οι ιδιομορφίες στις κοινωνικές σχέσεις και στις σχέσεις κοινωνίας-εξουσίας, με την αντίστοιχη επίδρασή τους στα ζητήματα που εξετάζει το παρόν βιβλίο. Αναδεικνύονται οι ανατροπές, τα προβλήματα και οι δυσκολίες προσαρμογής εκ μέρους των κοινωνιών σε ένα σύστημα που δεν προέκυψε, όπως τονίζει η συγγραφέας, από τις κοινωνικοπολιτικές και ιστορικές ζυμώσεις εντός του τόπου, παρά επιβλήθηκε σε μεγάλο βαθμό έξωθεν.

Ο δεύτερος τόμος είναι αφιερωμένος στις περιόδους 1940 και εντεύθεν. Στο πρώτο μέρος που αφορά στη δεκαετία 1940-1950, παρουσιάζονται και αναλύονται οι επιδράσεις των δύο πολέμων, του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και της κατοχής, και του εμφύλιου πολέμου στην Ελλάδα, ως προς τα ζητήματα της εγκληματικότητας, της ασφάλειας και της αστυνόμευσης-Αστυνομίας. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι εξελίξεις από το 1950 έως τη μεταπολίτευση και τις μέρες μας. Η συγγραφέας επιχειρεί να απαντήσει στο ερώτημα «σε ποιο βαθμό οι κοινωνικοοικονομικές ανατροπές και οι πολιτικές συγκρούσεις της περιόδου 1940-1974 επέδρασαν στις κοινωνικές σχέσεις, στη λειτουργία του νόμου, στην αντεγκληματική πολιτική, στη λειτουργία και εξέλιξη των ποινικοκατασταλτικών μηχανισμών (ειδικά του αστυνομικού συστήματος) και συνολικά του ποινικού φαινομένου;». Τα εγκλήματα του κράτους (state crimes) που διαπλέκονται με τις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις αποτελούν κεντρική έννοια από τη σκοπιά της εγκληματολογικής θεωρίας και αναδεικνύονται ως ένα ερμηνευτικό πλαίσιο για τις στάσεις και αντιλήψεις των φορέων του επίσημου κοινωνικού ελέγχου κατά τις υπό εξέταση περιόδους. Το τελευταίο τμήμα του δεύτερου μέρους εξετάζει αναλογίες και συνέχειες μεταξύ εξελίξεων που έχουν αναλυθεί ως προς προγενέστερες (ανώμαλες πολιτικά) περιόδους και της σημερινής κατάστασης, στο πλαίσιο της «κοινωνίας της διακινδύνευσης», αναδεικνύοντας τους κινδύνους που ενέχει για τη δημοκρατία και τη νομιμότητα η πρόταξη της «τάξης και της ασφάλειας» σε υπέρτατο αγαθό προς προστασία. Η σύνθεση αυτή αποτελεί και την κατακλείδα του βιβλίου, το οποίο συμπληρώνεται από πλούσια βιβλιογραφία και παράρτημα, στο οποίο περιλαμβάνονται πίνακες στατιστικών της Ελληνικής Αστυνομίας και της Χωροφυλακής σχετικά με την εγκληματικότητα.

Χριστίνα Φλώρου,
Πάντειο Πανεπιστήμιο

Λυδία Σαπουνάκη-Δρακάκη

Οικονομική Ανάπτυξη και Κοινωνική Προστασία.

Η Γέννηση των Υπηρεσιών Υγείας και το Τζάνειο Νοσοκομείο

Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2005

Η διερεύνηση θεμάτων που σχετίζονται με την υγεία προσελκύει όλο και πιο πολύ τους ιστορικούς του αστικού φαινομένου. Πρωτοπόροι σε αυτό αναδείχθηκαν οι Βρετανοί (βλ. Richard Evans, *Death in Hamburg: society and politics in the cholera years*, Λονδίνο, 1990, Robert Morris και Richard Rodger (επιμ.), *The Victorian city. A reader in British urban history, 1820-1914*, Λονδίνο, 1993). Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 ξεκίνησε και η εκπόνηση συγκριτικών μελετών (Jörg Vögele, *Urban Mortality change in England and Germany, 1870-1913*, Liverpool, 1998). Στην Ελλάδα αντίστοιχες μελέτες είναι τα βιβλία των Κώστα Κωστή, *Στον καιρό της πανώλης. Εικόνες από τις κοινωνίες της ελληνικής χερσονήσου, 14ος-19ος αιώνας*, Ηράκλειο, 1995 και Χρήστου Λούκου,